

CORRENT LO VALLÉS

En la Garriga se troba la casa anomenada d' en Casellas ahont se conservan vestigis d' antiquíssimes construccions, no ben definides, propia de la noble familia Roselló coneguda per ca'n Tarrés.

La disposició especial de las arcadassembla probar que no s' acabá la obra y que es sols un comensament. La porta de la dreta condueix á unas habitacions ab volta ahont vá á pasar lo regaró que 's veu en primer terme, y que engull l' aygua termal destinada als banys. Aquesta aygua neix en lo mateix pati y te (segons se diu) 4 ó 5 graus de temperatura mes que la dels altres establiments del poble, tots los quals la tenen que bombar. Aixó feu sen dupte que la tradició, digui que, es aquesta la primera casa de banys, ja alsada pels romans, y que en ella morí, en lo moment ó poch després de banyarse la filla de Wifredo, Chixilona, monja de Sant Joan de Ripoll, (avuy de las Abadesas) quina sepultura 's troba en la Ermita de Nostra Sra. del Camí, propietat també de la familia Roselló, y de quina portalada ne reproduhirem los capitells en un de nostres passats números.

En un dels cuartos anteriors se hi veuen sis ó set tinas de mamposteria, disposadas com cubells de fer bogadas, unas al costat de las altres en las quinas encare avuy s' hi banyan molts pagesos y altre gent de la comarca; es duptós no obstant que alló, siguin los primitius banys com al·gú ha suposat.

Mes probable es que, no acabat l'edifici, se destinés l' aygua calenta á la obtenció y purificació del oli, quina aplicació té actualment tota aquella part mitj soterranea del edifici. De tots modos, la construcció de las voltas, fetas totas de pedretas y morter (ó potser ciment) y la solidesa de las columnas del pati indican clarament que la obra es molt antiga y d' importancia.

Per aixó reproduhim avuy son pati con·vensuts de que, aixís cumplim nostre obje·

te de ilustrar á la opinió y donar á con·eixer, principalment, lo mes important que guarda la terra vallesana.

A fora de la casa y á la dreta de la entrada hi ha grabat sobre pedra un escut, que es probable siga lo de la familia y representa una creu sobre una enclusa.

La entrada es molt típica, puix forma un petit porxo; sobre del qual avansa paral·lament á la fatxada lo primer pis; aixó indicaria probablement que la casa era un establiment de banys ó estigué destinada á serho, puig en tot lo poble no s' en troba cap mes que presenti igual ó parescuda disposició.

La electricitat admosférica y sos efectos

II.

Un cop explicada la manera com los fluïts se convinan y altres cosas que pasan en la combinació, podrém entrar de ple ha explicar los efectos del terrible agent natural.

Los efectos que causa lo llamp al dar contra la superficie terrestre, pódén ser de tres clases; *Químichs*, *Físichs* y *Fisiològichs*. Citarém exemple de cada un d' ells.

Los primers ó siguin los *Químichs*; si be alguna vegada son de trascendental interés, las mes de ellas se reduix á combinar l' oxigeno ab lo nitrogeno que existeix en la admosfera, donant lloch al acit nitrich, y á unir aquet ab l' amoniach y la cal, formant los nitrats corresponents.

Lo especial olor que se sent en alguns llochs ahont la descarga, se verifica, es degut á la formació del ozono ó sigui l' oxigeno condensat y no al sulfuros per mes que á primera intenció aixís se cregui. Los efectos físichs ja son mes temibles; se divideixen en tres clases, *Calòrifichs*, *Mecanichs* y *Magnétichs*.

Lo llamp encent las sustancias combustibles, font los fils y fins las cadenas de ferro mes consistentes; volatilisa l' or y vitri·